

2. ÅRGANG NR 4 NOVEMBER 1994

NICOLAI

KULTUR AKTIVITET FOLKEOPLYSNING

Hvo intet vover

- *Bog anmeldelse*

Folkeoplysning på andres nåde

- *Om bl.a. lokaleforhold*

AftenskoleKlubben

NICOLAI

FO's medlemsforenings blad

udgives af:
Frit Oplysningsforbund's
medlemsforening
Ryesgade 7, 2 sal.
8000 Århus C.
Tlf. 86 12 64 22

Ansvarshavende redaktør:
Carsten Jensen

Redaktion:
Carsten Jensen
Henrik Gram
Mie Skeldrup
Torben Dreier
Nick Vengsgaard

Forside foto:
Jennerjahn og mor
De Historiske Arkiver, Aalborg

Oplag:
8000

Opsætning og produktion:
DataGraf Auning AS
Norgaardsvej 3
8963 Auning

NICOLAI
udkommer 4 gange om året.
Bladet postbesorges til FO's kursusdel-
tagere samt lægges frem på biblioteker
og off. kontorer.

Frit Oplysningsforbund:
FO's medlemsforenings formål er at
udbrede folkeoplysning inden for almene,
økonomiske, politiske, sociale og kultu-
relle emner, samt at arbejde for de
idealer som De Forenede Nationer står
for. Samt at sikre medlemmernes ind-
flydelse på FO's virke.

Ved tilmelding til et af FO's kurser
bliver man medlem af FO's medlems-
forening for 10 kr., som overføres fra
tilmeldingsgebyret.

Fra folkeoplys- ningens kår til øl

Vi bringer i dette nummer af Nicolai en bred vifte af små artikler om stort og småt omkring FO. Fra dårlige lokaleforhold til foredrag om øl.

Folkeoplysningen kår i Århus

Hovedemnet i denne udgave er de forhold aftenskolerne er underlagt i forhold til kommunens anvisning af undervisningslokaler. Vi har, som kursusedtagere, oplevet at især forholdene omkring Brobjergskolen har været kritiske. Dette har vi bedt den ansvarlige på området, rådmanden for 4. magistrat, Flemming Knudsen svare på. I interviewet kommer han også ind på forholdet mellem folkeoplysningen og kulturen i Århus Kommune.

Nyt navn - nye tiltag

FO's medlemsforening skifter navn til Aftenskoleklubben. I det kommende år vil medlem-

merne få mulighed for større indflydelse på en lang række aktiviteter og tiltag, som et led i den fortsatte kvalitetsforbedring af kursusforholdene i FO.

Hvo intet vover

... er en anmeldelse af en ny og spændende lokalhistorisk bog, der trods det at den handler om særlingen Emil Jennerjahn fra Aalborg, har vakt interesse over det ganske land.

Lokale ældredaghøjskoler

FO har i samarbejde med Ældresagen oprettet en lokal ældredaghøjskole i midtbyen. En ny måde at bruge folkeoplysningen på.

Er der forskel på øl?

Vi har noteret os en stor interesse for at lære nye og ukendte øltyper at kende. Derfor har vi bedt John Tybring fra Chas E, fortælle kort om forskellene på øl, som optakt til de ølsmagningsaftner, FO har arrangeret i efteråret.

Rigtig god fornøjelse med læsningen. Vi ses igen til april. ■

"HVO INTET VOVER"

- af Gorm Henrik Rasmussen, forlaget Klim. 98,- kr.

De senere års interesse for lokalhistorie har ført mange spændende nyskabelser med sig - fra et stort antal lokalhistoriske foreninger spredt ud over hele landet, til en række fjernsynsprogrammer, lokalcalendere og bogudgivelser.

Hvo intet vover

En af de mere interessante udgivelser i 1994 er Gorm Henrik Rasmussens bog "Hvo intet vover". Det er en Aalborg-historie, men i tråd med Rasmussens øvrige forfatterskab er det en historie der kunne have udspillet sig i en hvilken som helst dansk by i 30'erne og 40'erne. Det er et flot træk at kunne fortælle lokalhistorie, der samtidig bliver danmarkshistorie og socialhistorie i en bog på 80 sider, og med meget store typer.

En særling

I anmelderens aalborgensiske bameår gik der en sær lille troldægtig mand rundt og solgte lodsedler, køreplaner for busserne og vistnok meget andet fra en stor kuffert. Han var karakteristisk at se på; overmundens gumme var

Karikaturtegning af ung Jennerjahn.
Alf Hansen.

svulmet op til groteske proportioner og ude i hver side af den sad der et par forvoksede hjørnetænder, der ville ha' gjort grev Dracula stolt. Sammen med en undersætsig krop og et par lave, tynde ben med kæmpestore fødder for enden og en sær futtende gang var det - desværre - ikke noget under, at generationer af aalborgensiske børn, anmelderen inclusive, deltog i et dagligt drilleri af ham. Hans legendariske temperament og næsten totale mangel på at kunne artikulere gjorde de daglige raserianfald over børnene til en fast del af gadeunderholdningen.

Hoved til salg

Jennerjahn, hed han - eller på aalborgensisk: "Jænnerjan". Historierne om ham var talrige. Nogle sagde, at han var født med et dobbelt tandsæt og havde solgt sit hovede til videnskaben for 1.000,- kr. Nogle mente, at han i virkeligheden havde to ganer. Når Jennerjahn døde skulle hovedet skæres af inden begravelsen og opbevares i sprit på et hospital, så lægerne nærmere kunne undersøge det. Andre teorier handlede om, hvad hans store kuffert i virkeligheden indeholdt. Så meget kunne nogle ruller med lotterisedler og en stak køreplaner da ikke fylde. Der var sandelig stof til eftertanke og livlig fantasien inde i barnehovederne. Jennerjahns ubehjælpssomme råb: "Hvo intet vover, intet vinder" gjaldede i Aalborgs gader gennem 30'erne, 40'erne og 50'erne - indtil fremskreden alkoholisme og en svigtende fysik tvang ham bort fra gaden og på et alderdomshjem.

Før bistandshjælp og lokalpsykiatri

Historien om, hvad der i virkeligheden gemte sig både i kufferten og Jennerjahns troldhovede fortæller Gorm Henrik Rasmussen i sin bog. Det er en rørende historie fra dengang man ikke havde opfundet bistandshjælpen, og der stadig var plads til særlinge i de danske gadebilleder. Især hvis de var lidt opfindsomme. Samtidig er det også en fortælling om dansk byplanlægning, overgangen fra småhåndværk til industri og vigtigheden af at bevare de gode historier her i livet.

Bogen er som sagt kort og eksemplarisk. Som inspiration til kurser, projektarbejde, livshistorier og temaarbejder er den et fint eksempel på blanding af omhyggelig research og lysten til at lade de gode historier stå lidt endnu. ■

Nick Vengsgaard

Aftenskole-Klubben

Fra 1. januar skifter Frit Oplysningsforbunds Medlemsforening navn, samtidig med at vi starter en debat om mere demokrati i aftenskoleundervisningen. Foreningens nye navn bliver Aftenskole-Klubben, som alle, der deltager i kurser hos FO, automatisk bliver medlem af.

Nye tiltag

I løbet af foråret '95 vil Aftenskole-Klubben gerne arbejde med forskellige tiltag, eks. arrangementer i forlængelse - eller på tværs - af de enkelte kurser, involvering af kursisterne i FO's kvalitetsarbejde, som du

kan læse om i det sidste nummer af Nikolaj.

Spørgeskema - en start

Forum for klubben bliver bladet Nicolaj, som vi i løbet af foråret meget gerne ser kursisterne være med til at præge. I dette nummer vil vi gerne starte med et spørgeskema. Det første spørgsmål ligger i forlængelse af interview'et med rådmand Flemming Knudsen, resten vil give os en melding på emner der berører det kommende indhold i Aftenskole-Klubben, og FO's kvalitetsarbejde i øvrigt. ■

Synes du, de lokaler aftenskolerne får stillet til rådighed rundt omkring i byens kommuneskoler har en rimelig standard?

ja nej

Kunne du tænke dig at deltage i et brugerpanel omkring FO's kvalitetsarbejde 1-2 gange pr. sæson?

ja nej

Kunne du tænke dig at deltage aktivt i AftenskoleKlubben? (selv skabe, planlægge og udføre aktiviteter og tiltag i FO-regi - evt. på baggrund af brugerpanelets ideer - i samarbejde med andre medlemmer af AftenskoleKlubben)

ja nej

Vil det være en god ide at lade AftenskoleKlubben være en indkøbsforening, der hos en række firmaer kan indhente rabatter for medlemmerne på forskellige materialer til undervisningen?

ja nej

Kunne du tænke dig at deltage i arrangementer på tværs af holdene, som f. eks. "Irsk Aften"-arrangementet med Tom Donovan?

ja nej

Hvilket kursus følger du nu?

Synes du timetallet er

for lavt passende for højt

Hvordan er sammenhængen mellem kursus og pris hos FO?

for dyrt passende billigt

Har du et forslag til nyt kursus?

Har du en god ide til et arrangement i forlængelse af et bestemt kursus - eller et tværgående arrangement?

Lodtrækning

Vi trækker lod om 10 flasker god rødvin blandt de indsendte svar.

Svarene skal indsendes til FO's Medlemsforening, Ryesgade 7, 2., 8000 Århus C. senest den 1. december.

Skal folkeoplysningen altid leve på de andres nåde, Flemming Knudsen?

Nej, selvfølgelig skal folkeoplysningen ikke leve på de andres nåde, tværtimod er folkeoplysning utrolig vigtig. Alle skal behandles ordentligt. Jeg ved godt, at der i visse kredse i byen er en skepsis i forhold til det kommende samvær mellem forskellige kulturer her i byen. Jeg siger med vilje kultur, fordi jeg mener, folkeoplysningen er en vigtig del af vores kultur. Men jeg er ikke bekendt med de problemer på Brobjergskolen, som bliver skitseret.

Brobjergskolen som Kulturhus

Århus Byråd vedtog her i sommer en indstilling fra mig om indretning og fordeling af lokaler på Brobjergskolen og i Officersbygningen til Kulturhus Århus. Jeg har været på rundvisning derovre sammen med en af kontorcheferne og sammen med vores kulturkonsulent og har fået forklaret, hvordan samarbejdet var i orden. I den byrådsbeslutning stod der, at voksenundervisningen vil blive samlet i A-bygningen, og at lokalene i A-bygningen er stillet til rådighed for folkeoplysningen for en ti-årig periode. Så er der et eller andet med, at aftalen kan opsiges med et halvt års varsel fra begge sider.

Vil det sige, at folkeoplysningen kan smides ud af Brobjergskolen med et halvt års varsel?

Ja, altså selvfølgelig imod at vi genhuser dem et andet sted, fordi det er klart, at man smider ikke pludselig folkeoplysningen på gaden. Det ligger der også i det, jeg sagde med, at jeg finder folkeoplysningen som en vigtig del af vores kultur. Men det er nu min vurdering på baggrund af erfaringerne fra sæson 93/94, at det må være muligt for de nuværende folkeoplysningsforbund at kunne disponere over et næsten tilsvarende antal lokaletimer i de kommende sæsoner. Oplysningsforbundene vil nok, måske ikke få helt samme antal i A-bygningen, som de har til rådighed idag. Det kan godt være, det bliver lidt færre, men så er det, jeg siger, at man har altså stadigvæk muligheden for - ikke som faste undervisningslokaler, men på enkeltdage - at supplere i B- og C-bygningen.

Det kan være, at vi må supplere med

Flemming Knudsen

Tre dage før efterårets undervisning skulle gå igang, fik Frit Oplysningsforbund og de andre oplysningsforbund, der havde reserveret bevægelseslokalet på Brobjergskolen, at vide, at håndværkere var igang med at lave det til kontor for Marie Brolin Tani Dansteater, der også holder til på skolen.

Oplysningsforbundene måtte sætte himmel og jord i bevægelse for at få indrettet et midlertidigt bevægelseslokale i en anden bygning, så undervisningen kunne komme igang som planlagt. Kommunen er endnu ikke kommet med forslag til et permanent lokale, og da resten af B-bygningen, som det midlertidige bevægelses-lokale ligger i, er under ombygning til Kulturfabrik er der tomt, rodet og beskidt omkring lokalet.

Vi synes, det er en urimelig behandling af oplysningsforbundene og deres kursister. Det ser ud som om, folkeoplysningen har laveste prioritet, når kommunen lægger planer for kultur og undervisning, så vi har besøgt rådmand Flemming Knudsen for at snakke lidt med ham om problemerne med Brobjergskolen og om, hvad han mener om forholdet mellem folkeoplysningen og kulturen.

lokaler i B- og C-bygningen, sagde du. Det lyder altså stadigvæk, som om folkeoplysningen fungerer som elastik for andre aktiviteter.

Nej, nu skal du forstå det på den måde, at det er jo lokaler, som oplysningsforbundene ikke bruger til kontinuerlig, fast undervisning på et bestemt skema, men at de jo sommetider har brug for enkeltdage til andre arrangementer. Tidligere har oplysningsforbundene generelt udbudt et meget højt antal kurser, og så bagefter, når tilmeldingen svigtede, så har de meldt de tildelte lokaler fra. Derfor har forvaltningen været ude i det problem, at vi har været brændt inde med ledige, anvendelige lokaler. Derfor vil jeg så godt sige, at A-bygningen tror jeg, dækker det daglige behov, altså behovet for holdundervisning, som man kører kontinuerligt.

Interessekonflikter mellem kultur og undervisning

Din forvaltning står både for skoler, sport, idræt, fritidsundervisning, breddekultur og finkultur. Har du en konflikt mellem de forskellige former for kultur, du har det politiske ansvar for.

Nej, det mener jeg ikke. Tværtimod, så har vi jo netop lige en debat igang om en overordnet kulturpolitik. En kulturpolitisk debat, som har været til førstebehandling i byrådet, og som for øjeblikket foregår i Kulturelt Udvalg, og det går jo mere på den professionelle del af kulturlivet, og omkring årsskiftet kommer der, hvad iøvrigt folkeoplysningsudvalget er informeret om, et fritidspolitisk debatoplæg, hvor vi tager fat på amatørkulturen, folkeoplysningen - herunder oplysningsforbundene - og laver et debatoplæg om det. Hvad angår Kulturhus Århus og samarbejdet mellem det kulturelle vækstlag og den mere elitære kunst, som man kan sige f.eks. Marie Brolin Tanis Dansteater jo er, i og med at det er statsanerkendt som dansteater, så kan man sige, at jeg føler da ikke, at der er noget skisma eller en konflikt i at folkeoplysningen trives side om side med Marie Brolin Tani med Musikhuset og med vækstlaget/græs-rødderne og det uetablerede kulturliv, som jo

i høj grad vil komme til at blive brugere af Kulturhus Århus.

Jeg ved da godt, at der er nogen i den øvrige del af det århusianske kulturliv, der synes, at det er lidt flot, at Marie Brolin Tani kan få råderet over den gamle gymnastiksal og aula på Brobjergskolen, men der vil jeg da gerne sige, at man havde vel ikke forestillet sig, at danseteatret skulle nøjes med et klasseværelse og optræde der. Og at de også har behov for kontorer, det er der vel heller ikke noget mærkeligt i. Iøvrigt vil jeg så sige, at de har jo ikke eneret over gymnastikbygningen derovre, der er jo andre dele af kulturlivet, f.eks. bruges den scene også til musik og til andre teatergrupper, så jeg synes, vi skal prøve at få det hele til at glide uden de her store misundelser, uden at man tager fra den ene og giver til den anden, men at der er brug for alle, og det hele skulle gerne gå op i en højere enhed

Sparerunder

Kommunen skal spare 100 mill. kr. om året på de næste fire års budgetter. En stor del af de penge skal vel findes i din magistrat ?

Ja, jeg undgår selvfølgelig heller ikke at finde besparelser i Magistratens 4. Afd., det er rigtigt, men det bliver klart en politisk, social, menneskelig prioritering. Det bliver ikke grønt-høstermetoden, det ville være vandvid.

Århus har haft en flot tradition for at give tilskud til pensionister, arbejdsløse m.fl., så de kan få lavere priser ("de røde priser") på en del af aftenskolernes kurser. Det tilskud risikerer vel at ryge sig en tur i en sparerunde ?

Det kunne man frygte, ja. Det var jo med i sparekataloget sidste gang, men da afviste vi altså at tage det med. Omvendt må jeg så sige, at de ting, vi sparede den gang, kan vi jo ikke spare igen, nu. Nu skal vi jo faktisk til at igang med - det er jo det, der gør det så trist - igang med nogen af de ting, hvor vi sidste gang sagde, det kan vi simpelthen ikke. Og derfor tør jeg ikke give noget bud på, hvad vi kan blive nødt til at gøre. Det eneste, jeg kan håbe på, det er at det viser sig, at de opsving, som er kommet, det ved alle, at det viser sig i form af flere indtægter til kommunekassen, end vi havde turdet håbe på, således at vi ikke skal spare 100 mill., men måske kun 50.

Brobjergskolen. Foto: C.O. Rich

Rapport om aktiviteter for ældre

Du har sammen med rådmændene for 3. magistrat fået lavet en rapport om fritidsaktiviteter for ældre. Hvad skal den bruges til ?

Den skal bruges til at synliggøre, hvad laver ældre mennesker, hvad går de til, hvad har de af fritidsinteresser/ønsker/behov. Er der nogen udekkede behov, og er der visse lokalområder, hvor folk, der ikke er så mobile, har behov for nogen ting. Det er en bred undersøgelse, som dels skal afdække, hvad der rent faktisk bliver benyttet af fritidstilbud lige for øjeblikket, og dels skal afdække ønsker/behovet.

Rapporten viser, at de ældre er særligt aktive på to områder: Kurser/studiekredse og sport/motion. Hvad siger du til det som gammel idrætsmand ?

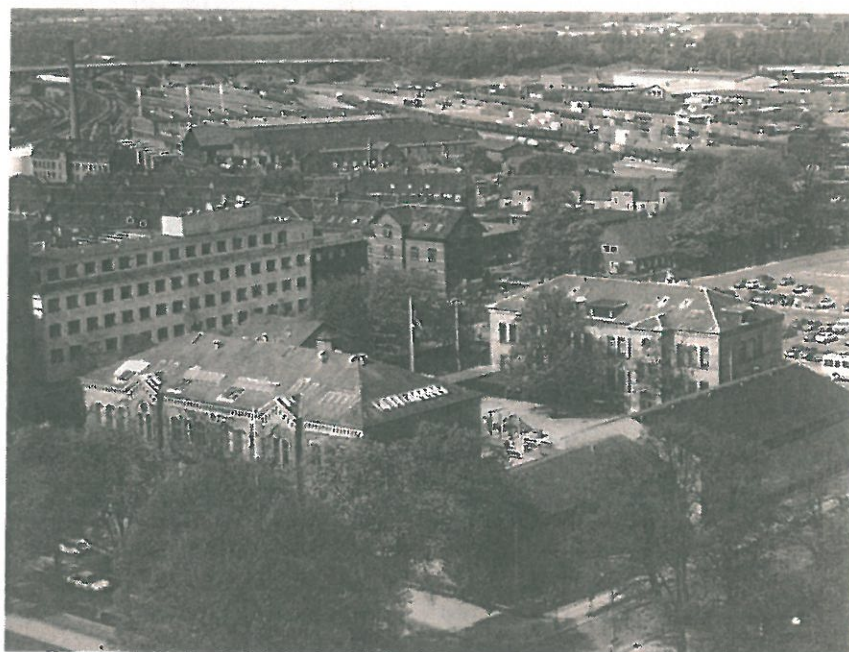
Ikke gammel - tidligere ! Og nuværende iøvrigt også. Nej, det overrasker mig ikke, fordi vi ved jo godt, at det er blevet mere og mere moderne at ældre mennesker motionerer, og ældreidræt har jo været på banen et stykke tid nu. Jeg synes, at det er flot, at nogen af vores foreninger, eksempelvis en gammel hæderkronet idrætsforening som Århus 1900 er indgået i et tæt samarbejde med et af vores lokalcentre her i byen med henblik på at få folk til at blive i idrætsforeningerne, altså få folk til at blive ved med at motionere. På samme måde, så ved jeg da, at der inden for folkeoplysningen er gode traditioner for at fastholde de ældre medborgere i oplysningsforbundene.

Jeg kan nævne eksemplet med AOF Det Ældre Århus, som jo med stor succes har kørt i flere år. Og i en tid her, hvor vi får mere og mere fri tid (! to ord !) - frivilligt eller ufrivilligt - og hvor antallet af førtidspensionister jo desværre ikke er faldende, jamen da synes jeg, det er meget vigtigt at oplysningsforbundene også er på banen. Jeg synes, det er dejligt, at man gør noget for de ældre medborgere, fordi folk, der har et aktivt liv, holder sig altså også bedre. Og med lidt træning af hjernevindingerne, der hjælper det altså også sommetider til en bedre alderdom og et længere liv. Så det synes jeg, er godt.

Apropos det meget benyttede bevægeslokale på Brobjergskolen, så bekræfter det, at netop bevægelse og motion er blandt aftenskolernes mest efterspurte tilbud, så forhåbentlig bliver det ikke til konkurrence mellem oplysningsforbundene og idrætsforeningerne.

Ja, vi skal ikke have den gamle strid op igen, som vi havde med gymnastikken. Selvfølgelig synes jeg pr. definition, at idræt skal foregå i idrætsforeningerne, ikke. Og jeg synes, at foreningslivet er en vigtig del af vores demokrati, men jeg synes sandelig også folkeoplysningen er en vigtig del af demokratiet og det danske samfund under den danske tradition, så det skulle vi gerne have til at glide på bedste vis i skøn forening til gavn for borgerne i kommunen. ■

Interview v. Henrik Gram Nielsen

Ældresagen i Århus

- aktive ældre, og lokale daghøjskoler

Lokale daghøjskoler

Et nyt begreb har det seneste år invaderet folkeoplysningen i Århus - Lokale Ældredaghøjskoler. Som ca 8-10.000 mennesker oplevede den første weekend i oktober, i Ældresektorens Ridehusudstilling om ældreaktiviteter, findes der et væld af tilbud til ældre. Et af disse tilbud går på at lave lokale Ældredaghøjskoler, hvor det er brugerne selv, der har indflydelse på indholdet og formen. FO har, i samarbejde med en af de virkelig tunge organisationer på

ældreområdet, Ældresagen, taget initiativ til en daghøjskole i midtbyens lokalområde.

Ældresagen

Ældresagen er en organisation, der i kraft af sin udvikling, klart har vist at der bliver flere og flere ældre - og det er aktive ældre, vel at mærke. Da foreningen startede for blot 7 år siden, i 1987, var medlemstallet på 1.456 personer. I dag har man 12.640 medlemmer i Århus kommune. En kolossal udvikling.

Ældresagen holder til på Åboulevarden 49, hvor man blandt meget andet tilbyder de ældre aktiviteter som gymnastik - yoga - seniordans - bridge og mange andre kortspil. Hertil kommer forskellige former for underholdning, foredrag og ikke mindst, den føromtalt daghøjskole sammen med FO.

På sporet af vores kultur

Emnet for skolen er "På sporet af vores kultur" og består af en række foredrag, ekskursioner mm., der er med til at belyse forskelle og ligheder mellem den danske kultur og andre landes kultur. Formanden for Ældresagen i Århus, Kaj Jørgensen udtaler: "De tilmeldte til daghøjskolen er særdeles tilfredse med skolen og vi satser på at etablere flere daghøjskoler i samarbejde med FO - allerede nu til foråret. FO har været en stor hjælp ved tilrettelæggningen af vore mange foredrag og aktiviteter - vi er meget glade for dette samarbejde, idet det tit og ofte er en vanskelig opgave - for os - at finde de rigtige foredragsholdere og ledere til vore forskellige grupper."

Ønsker du at vide mere om den nuværende eller de kommende lokale daghøjskoler, eller om Ældresagen, så kontakt Ældresagen på telefon 86 13 09 26. ■

Få en gratis prøvetime

Mange af vore medlemmer ringer forud for tilmelding og spørger om ikke det er muligt med en prøvetime inden for bevægelsesfagene.

Hidtil har det ikke været muligt, da tilmelding skal ske inden kursusstart, og tilmelding er som bekendt bindende.

Vi har i medlemsforeningen diskuteret dette ønske med Frit Oplysningsforbund og har fået, synes vi selv, en ganske god aftale i stand.

I perioden 21. november til 9. december har alle vore medlemmer mulighed for at deltage én time på et af de igangværende hold inden for bevægelsesområdet. Vi har aftalt med lærerne på holdene, at vi uddeler "billetter" til en times gratis undervisning på deres hold i denne periode. Du har på denne måde mulighed for at prøve nogle af de fag, som FO tilbyder i den kommende sæson.

Kig i dit kursusprogram og find det kursus, du gerne vil prøve, ring derefter til FO og hør

om det er oprettet. Du kan herefter få tilsendt en billet. Billetten skal afleveres til læreren når du ankommer.

Hvis du har smidt dit kursusprogram ud, kan du få et nyt ved at ringe til FO. God fornøjelse. ■

Se Servicesiden.

AKTIVITETER

på tværs

Irsk Aften

Vi gør det igen. Endnu en gang kan vi indbyde vore medlemmer til et arrangement, som vi har stor succes med. Mød den herboende irske folkesanger Tom Donovan på "Paddy Go Easy".

Tom fortæller og synger om livet i Irland, krydret med humor og alvor i skøn forening. Du kan naturligvis synge med og fornemme stemningen på en ægte irsk pub. Invitér konen, kæresten eller kursusholdet med til en dejlig aften.

Håndtydning

Et spændende foredrag med den landskendte håndtyder AGMA, der vil fortælle om kiromantiens historie. Håndtydning har været brugt i årtusinder.

Billedlivet i hænderne fungerer som et fotoapparat. Agma vil i sit foredrag bl.a. komme ind på »elefantens« betydning - den er vores lille sygehjælper. Dette er blot en lille del, kom selv og hør hvor spændende håndtydning er.

Astrologi

Overtro? Videnskab? eller hvad? Vi ønsker alle et lykkeligt og harmonisk liv. Chansen for at opnå dette er større, jo bedre vi kender os selv.

Gunhild Weisbjerg, kendt århusiansk astrolog, fortæller om mulighederne i horoskopet, hvordan det kan bruges og hvad det betyder. ■

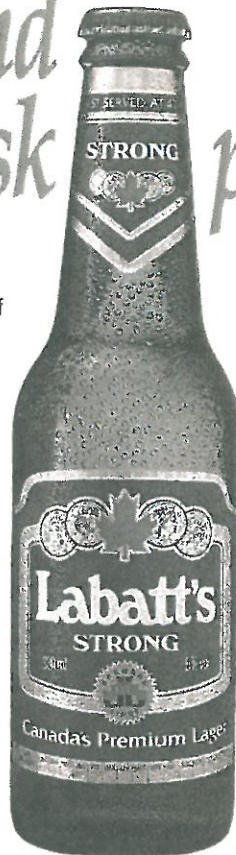
Se Servicesiden .

UNICEF-kort for verdens børn

Bestil brochure
39 29 51 11

Er øl altid dansk pilsner?

Som optakt til vore "Øl-smagningsaftener" har vi bedt en af medarbejderne hos "Chas E", John Tybring, give en kort redegørelse for, hvad forskellene på øl blandt andet kan være.

J.C. Jacobsen - Carlsbergs fader

Da J.C. Jacobsen i 1835 overtog faderens bryggeri, og senere i 1846 startede det, for os danskere, meget velkendte Carlsberg bryggeri, der også er kendt over hele verden, lagde han grunden til Danmarks kommende og nuværende ølkultur. En kultur, der hovedsageligt er præget af pilsnertyper, af mere eller mindre ensidig karakter, hvor "discount" udgaverne desværre tager mere og mere over.

store kommercielle interesser, brygges der stadigvæk rundt i Europa, især Belgien, Tyskland, Holland og De Britiske Øer meget spændende øl på basis af malt, humle og forskellige typer overgær (saccharomyces cerevisiae).

Øllet udvikler sig

Disse typer er i lighed med en god flaske vin, øl, der er levende og dermed udvikler sig efter aftapningen, og frem for alt øl med stor bouquet og en fremragende smag med mange forskellige indtryk. Det er eksklusivt øl, der ikke kan købes hvorsomhelst, og selvfølgelig heller ikke er af den billigste udgave, men et meget

spændende alternativ til den traditionelle flaske vin.

På "smageaftenerne"

Smagningerne vil udelukkende bestå af udenlandske øl, startende med de meget populære "café" øl fra Mexico - over øl fra Tyskland, De Britiske Øer, øl fra oversøiske lande, fra vinlandet Frankrig og sluttende med de belgiske kæmper, brygget efter århundrede gamle traditioner.

SKÅL og velkommen til en spændende introduktion til en "ny" ølverden. ■

John Tybring

En anden slags øl

Dog findes der heldigvis stadig øltyper, der er fremstillet efter anden opskrift end den vi bruger herhjemme idag: øltyper der består af malt, rårugt, humle og saccharomyces carlsbergensis (pasteuriseret). Hvor bryggerierne, der brygger efter disse metoder, ofte er standardiserede og laver masseproduktion med

Servicesiden

På SERVICESIDEN lister vi de aktiviteter op, som vi mener kunne interessere vore kursister. Det drejer sig om aktiviteter, der giver deltagerne fra forskellige hold mulighed for at prøve noget nyt og møde andre mennesker.

IRSK AFTEN

Fre. d. 11. nov. kl. 19.30
Spændende arrangement med fællessang på irsk. Tom Donovan leverer musikken. Du leverer hyggen
Åboulevarden 60
Pris: 35 kr.

HÅNDTYDNING

Tir. d. 22. nov. kl. 19.00
Spændende foredrag om håndtydningens historie og betydning. Agma fortæller og viser hvorledes kiromanti bruges.
Skovvangsskolen
Pris: 50 kr.

ASTROLOGI

Man. d. 21. nov. kl. 18.00
Mød Gunhild Weisbjerg i et spændende foredrag om brug af horoskoper, deres grundprincipper og hvad de kan fortælle dig.
Skovvangsskolen
Pris: 95 kr.

GRATIS PRØVETIME

I perioden 21/11 til 9/12
Hvad sker der egentlig på de forskellige kurser inden for bevægelsesområdet? Find ud af det - ta' en gratis prøvetime.
Henvend dig på kontoret for nærmere oplysning.
Pris: 0 kr.

Yderligere oplysninger fås ved henvendelse til FO på telefon 86 12 64 22. Du er også velkommen til skrive til os om stort og småt, ris og ros. Send brevet til FO's medlemsforening, Ryesgade 7, 2. sal, 8000 Århus C.

Frit Oplysningsforbund tilbyder følgende kurser:

Forladthedskursus

16 timer, 310 kr./250*
Forladt som barn - psykisk el. fysisk?
Som voksen kan det betyde at vi ikke kender vore følelser tilbunds. Lær værktøjer til, hvordan du kan udtrykke dig selv.
Forudsætning: Ingen
1637 26-27/11 Kirsten M. Müller
Brobjergskolen

Kinesiologi

48 timer, 795 kr./615*
Kropsafbalancering, basiskursus 2-3-4.
Der arbejdes med de 28 undermuskler, testning af fødevarer, surrogattest, 5-elementloven, farveafbalancering og smerteafledning.
Forudsætning: Basiskursus 1.
4836 26-27/11 + 14-15/1 + 18-19/2
T. Forchhammer
Logos, Engtoften 4, Viby

Meteorologi for sejlere

12 timer, 200 kr./155*
Hvordan kan jeg forudse vejret til søs? Hvordan bruger jeg vejrudsigtens oplysninger?
Gennemgang af de generelle vejrsystemer, skysystemer, højtryk og lavtryk, barometerstande, vejrkort og meget mere.
Materialeudgift: 25 kr. pr. deltager
4591 19-20/11 Jens Villumsen
Sct. Annagades skole

Patchwork

12 timer 200 kr./155*
Om teknikker og materialer inden for patchwork og quilting. Prøv de nye strimleteknikker. Vi syr i hånden og på maskine. Lav f.eks. tæpper, puder, tasker og meget mere.
Forudsætning: Ingen
4431 3-4/12 Jonna Jensen
Brobjergskolen

Voksenpædagogisk grundkursus

40 timer, 695 kr.
For alle der underviser voksne. Vi gennemgår bla. Det danske udd. system, folkeoplysningsloven, forsk. psykologi, indlæringsvanskeligheder, kreativitet og motivation, planlægning m.m.
Forudsætning: Ingen. Kurset giver kompetence til pædagogisk undervisning i henhold til folkeoplysningsloven.
Materialeudgift: 50 kr. pr. deltager.
1531 11-13/11 + 25-27/11
Lars Thur
Skolebakken 11

Ølsmagning

50 kr.
Mulighed for at smage på øl fra Kina, Amerika og Europa. Øllet sammenlignes og kommenteres.
Udgifter til materialer indgår i kursusgebyret.
6703 24/11 19.00 John Tybring
Badstuegade 9

Information og tilmelding

Frit Oplysningsforbund
Ryesgade 7, 2. 8000 Århus C.
tlf. 86 12 64 22

* - priser er gældende for arbejdsledige, pensionister, efterlønsmodtagere, handicappede og personer på overgangsydelse i Århus kommune

Forårsprogrammet er på vej!

Den 2-4 januar 1995 bliver FO's forårsprogram sendt ud til alle tidligere og nuværende elever. Programmet ligger dog færdigtrykt allerede i starten af december, så hvis du ikke kan vente, er du velkommen til at kigge forbi kontoret og hente et eksemplar - eller ringe ind og få det tilsendt.

Kurserne starter i slutningen af januar/begyndelsen af februar 1995.

